ממ.

ואיבעית אימא רבי שמעון 6 ולאחר הפרק

ולית ליה חזקה דרבא: מפני שאמרו אפשר

כו': הא תו למה לי הא תנא ליה רישא יוכי

תימא משום דקא בעי למסתמה כרבנן פשימא

יחיד ורבים הלכה כרבים מהו דתימא

מסתברא מעמא דר"מ דקא מסייע ליה קראי

קמ"ל ואיבעית אימא משום דקא בעי למתני

כיוצא בו: בותני כיוצא בו כל כלי חרם

שהוא מכנים מוציא ויש שמוציא ואינו מכנים

כל אבר שיש בו צפורן יש בו עצם ויש שיש

בו עצם ואין בו צפורן אמכל המשמא מדרם

מממא ממא מת ויש שמממא ממא מת ואינו

מטמא מדרם: גב' במכנים פסול למי חטאת

ופסול משום גסמרא מוציא כשר למי חמאת

ופסול משום גסמרא יאמר רב אסי ישונין כלי

חרם שיעורו בכונם משקה ולא אמרו מוציא

משקה אלא לענין גסטרא כלבד מאי טעמא

אמר מר זומרא בריה דרב נחמן לפי שאין

אומרים הבא גסמרא לגסמרא תנו רבנן

כיצד בודקין כלי חרם לידע אם ניקב בכונם

ונותן קדרה לתוכה אם כנסה בידוע שכונס

משקה ואם לאו בירוע שמוציא משקה

משקה אם

לאו יביא עריבה מלאה מים

נמחין עד שיביאו שערות אחרות אבל יבם גדול ויבמה גדולה דלא

אפשר עוד לברר חולנין שפיר אם יש להם שערות ואין לחוש שמא

לפני הפרק באו כדפירשתי לעיל ואם יש ליבמה דדים גדולים אין

לריך לבדוק אחר השערות דהא אמרינן לעיל אי אפשר שיבא העליון

עד שיבא התחתון: בשר למי חשאת. והא דאמרינן (יומא דף ב.)

שכל מעשיה בכלי גללים בכלי אבנים בכלי אדמה היינו בזמן שמזין על

כהן השורפה שהחמירו שם לפי שהקילו לטמאותהשי לשחטה בטבול יום להוליא מלבן של לדוקים י: אלא לענין גסשרא. פירש ר"ח

י גסטרא הוא שבר בלשון יון ונראה דאין שבר כלי חרם טמא משום

גסטרא אלא א״כ יחדו דהא אפילו שלם כשניקב בכונס משקה טהור

עד שייחדנו לאוכלין כ״ש אם נשבר לגמרי דבעו השברים יחוד וא״ת

והא דתנן ט ומייתי לה בפרק אלו טרפות (חולין דף נד:) הדקין שבכלי חרם הן וקרקרותיהן ודופנותיהן שיעורן בכדי סיכת קטן עד לוג

ומלוג עד סאה ברביעית כו' כיון דאיירי ע"י יחוד אפילו שבר מכלי

גדול יהא שיעורו בכדי סיכת קטן וי"ל דאין דרך לייחד שבר קטן

הבא מכלי גדול ובטלה דעתו אצל כל בני אדם ואם תאמר הא דתניא

ח) (נעיל כון, ט (ברכות פ. וש"נן, ג) סוכה כ., ד) (שבת לו.], ה) (יחוקאל פון, 1) (יחוקאל כג, לעיל מח.], 1) (לעיל מו.], ח) רש"ל,

י) ווע"ע תוס' חגיגה כג. ניע מוסי חגיגה כג. שפופרת], ל) [עיי ערך גסטר א'],

ולטמאותו

רש"שן,

א [מיי׳ פכ״ג מהל׳ כלים ואיבעית אימא רבי שמעון ולאחר הפרק ולית ליה חזקה א [תיי פכייג מהני כנים הל"א ופכייז הלי טון: ה ב ג מיי פ"ו מהלי פרה אדומה הל"ו ופי"ט מהלי כלים הל"א והל"ב: דרבא. ר״ח פוסק דהלכה כרצי שמעון דתוך הפרק כלפני הפרק כדמסקינן שלהי יוצא דופן (לעיל דף מו.) וההוא דאית ליה דתוך הזמן כלאחר זמן איתותב לעיל °ומתוך כך פסק נמי דאין ו ד מיי פי"ט מהל' כלים

הלכה כרבא דאמר חוקה הביאה בלרה אי סימנין דהא ר' שמעון דפסקינן כוותיה לית ליה דרבא ועוד בפרק מי שמת תום' הרא"ש (ב"ב דף קנו.) אמר רב נחמן בודקין כשר למי חטאת. והא דאמרינן כל מעשיה בכלי גללים כלי אדמה נעשית היינו בז' ימים שמזין כל כהן השורף את הפרה והחמירו שם לפי שהקילו לחליצה ולמיאונים ואין נראה דאפילו יהיה הלכה כר׳ שמעון בהא דתוך הפרק כלפני הפרק אין הלכה כמותו בהא דלית ליה חזקה דרבא דלאו לטמאותו להוציא מלבן [']של הא בהא תליא ורבא גופיה פסיק לטמאות לדוציא מלבן של צדוקין: אלא לענין גסטרא מפ' ר"ח זהו שבר בלשון יון ונראה שאין שבר כלי לעיל דתוך הזמן כלפני זמן והא דמוקי הש"ם ברייתה כרבי שמעון ולית ליה יון ונו אוו שאין שב.... חרס מטמא משום גסטרא אלא א"כ יחדו לאוכלין דרבא אע"ג דאתי שפיר כרבי יהודה נשבר וכרבא אין זו ראייה מן הש"מ ל) כ"ש נשבר לגמר שהשבר צרין יחוד (ותימה) (וא"חן והא דתן במס" כלים ומייתי לה בפרק אלו טריפות הדקין שבכלי חדים סיכת קטן. ועד לוג ומלגד עד סאה ברביעית. וכיון שהבי זאר שהי אגדול בי אוד אפי הגדול (ט דמיישב הברייתה בכל ענין ודרב נחמן נמי ליתא מקמי רבא דהוי בתרחה ועוד דרבא נמי איכא לאוקומי מילתיה דרב נחמן דאמר בודקין למיאונין היינו תוך הפרק דליכא חזקה אי נמי אחר הפרק ובודקין אם לא שבהן יהא שיעורו כדי סיכת קטן [']וי״ל כיון דאין דרך לייחד שבר כלי גדול כשהז ימנאו שערות חמאן דאין חוששין שמא נשרו אלא כשבעל אחר זמן ורבא לייווו שבו כלי גדול כשהן קטנים כל כך בטלה דעתו. ומיהו קשה מהא דתניא איירי בשבעל ומעשים בכל יום בתוספתא דכלים גבי קרקרו' הכלי ודופנותיהן דסמכינן אבדיקת נשים לאחר הפרק קיקור הכלי ודופנותיהן שיפן ועשאן כלי מקבלין טומאה מכאן ולהבא דברי ר' מאיר וחכ"א כל כלי חרס והיינו דלא כר"ש ואפי׳ בתוך הפרק כלפני הפרק אומר רבי דאין הלכה כרבי שמעון דעל כרחך חוך הזמן שטהור שעה אחת שוב אין . לו טומאה עולמית. והכא ותוך הפרק לאו חדא מילתא הוא דאי אמרינז אע"ג דטהור לגמרי יש לו טומאה ע"י יחוד וכן ניקב כמוציא זית טהור מלקבל זיתים ועדיין כלי חדא מילתא הוא א״כ אמאי איתותבו לעיל רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי דאמרי תוך הזמן כלאחר הזמן כיון דפליגי הכא תנאי ועוד דלעיל קרי ליה זמן והכא קרי ליה פרק ועוד הוא לקבל רמונים ופרש״י דאם יחדו לרמונים מקבל פרק משמע גדלות כמו (יבמות דף סב:) המשיאן סמוך לפרקן ובפרק טומאה מכאן ולהבא. וי״ל דודאי כשאינו צריך תיקון נחתא לידי טומאה ע״י יחוד המוליא יין (שבת דף פ:) בנות ישראל שהגיעו לפרקן ולא הגיעו פירוש י טומאה ע״י יחוד וההיא תוספ׳ דאין לו טומאה לעולם הביאו ב׳ שערות ולא הגיעו לכלל שנים ומפרש רבינו תם דפליגי הכא ביום אחרון של שנת י"ב ויום אחד לנקבה או ביום שנת י"ג כשצריך (טומאה) תיקון. ותימה הא דתנן במס׳ כלים ויום אחד לזכר ואותו יום אקרי תוך הפרק דלר׳ יהודה הוי זמן הבאת שערות מתחלת היום ולרבי שמעון בסופו וקי"ל כרבי יהודה ותימה הא דתנן במסי כלים חתכו חוליות פחות מדי טפחים טהור מירחו בטיט לגבי רבי שמעון בפרק מי שהוליאוהו (עירובין דף מו:) והשתא יבם מקבל טומאה משיסיקנו קטן או יבמה קטנה שבאו לחלוך טוב לכתחלה לבודקם לפני הפרק מקבל טומאה משיטיקנו לאפות בו סופגנין אלמא מועיל בו תיקון ולא מיסתבר לאוקומי כר' מאיר אלא כרבנן וי״ל דהא דאמרי רבנן דאין לו טומאה אם יש להם שערות וכן לאחר הפרק ואם הן אותן שהיו קודם

א) נראה דחסר ול"ל דהא לאסי" שלם כשניקב בכונס משקה טהור עד שיחדנו לאוכלין כ"ש וכו".

בשברים לעולם היינו בשברים קטנים פחותים משיעור

. מתורש רחוליו דמחמת

אבל הך דתנור מיירי שהוא כלי חשוב כמתחלה ע״י

תיקונו: כיצד בודקיז כלי

חרס לידע אם ניקב בכונס משקה. כולי שמעתי׳ מדכר כלי חרס לענין כונס משקה

יכן בפ׳ המצניע דקאמר

יבא חמש מדות בכלי חרס

ניקב בכונס משקה דדוקא כלי חרס מתבטל מתורת

אבל של עץ ושל מתכת לא

אבל של עץ ושל מותכונלא והא דאמר רבא בפ' כל הבשר כלי שניקב בכונס משקה אין נוטלים ממנו לידים היינו דוקא כלי חרס אבל משאר כלים נוטלין

אע"פ שניקב בכונס משקה

מ"מ צריך להחמיר כיון

ואיבעית אימא ר"ש (ב) ולאחר הפרק. קאי דקאמר ר"ש תוך הפרק בודקות ולא אתינן למסמך עלייהו לחליצה ולמיאון דהא אפי׳ משתכחי כלפני הפרק דמי וקטנה היא אבל לאחר הפרק דאי משתכחי סימן נינהו ושרינן לה לא מהימני אלא להחמיר דלית ליה חזקה דרבא:

> סתמא היא וקמ"ל סתם משנה כרבנו דאמרי אי אפשר: קראי. שדים שהוא מכנים. משקה. כשמניחו על המים יש בו נקב גדול שהמים נכנסין לתוכו: מוציא. כל שכן אם נותן המים לתוכו יולא המשקה לחוץ: ובגמרא מפרש מאי נפקא מינה: כל אבר. אלבע יתרה: שיש בו לפורן יש בו עלם. והוי אבר חשוב ומטמא באהל אפי׳ אין בה שיעור דקיימא לן" האברים אין להם שיעור אפי׳ פחות מכזית מן המת: ויש שיש בו עלם כו'. לא הוי אבר אם יתרת היא אבל אינה של יתרת אפי׳ אין בו המעמה במדרם הוב מעמה במת. כדמפרש בגמרא שאין לך כלי הראוי למושב הזב שאין שם כלי עליו וראוי לקבל כל טומאות. והא דנקט טמא מת משום דומיא דמדרם הוא דאב הטומאה הוא והכי קאמר כל הראוי להיות אב הטומאה במדרם הזב ראוי להיות אב הטומאה אם נגע במת או נטמא באהל המת: ויש. שהוא כלי גמור לקבל כל טומאות ונעשה אב

הטומאה על ידי מת ואינו נעשה אב הטומאה על ידי הזב במדרם כדמפרש בגמרא [ע"ב]: גבו' למי חטאת. לקדש בו מי חטאת דרחמנא אמר (במדבר יט) מים חיים אל כלי והאי לאו כלי הוא: ופסול משום גסטרא. כלומר כל שכן אם נקבה גסטרא בכונס משקה בטיל לה מתורת גסטרא וטהורה מכל טומאה דהא אפי׳ כלי שלם מכי נקיב ככונס משקה בטיל ליה: גסטרא. היינו שברי כלי חרס הראויין למלאכה ועדיין מקבלין טומאה כדתניא בגמרא באלו טרפות (חולין דף נד:) הדקין שבכלי חרם הן וקרקרותיהן ודופנותיהן יושבין שלח מסומכין שיעורן בכדי סיכח קטן עד לוג ומלוג עד סאה ברביעית כר: מוליא. דנקב קטן הוא: כשר למי חטאת. דכלי שלם בנקב קטן כולי האי לא בטיל: ופסול משום גסטרא. גסטרא שנקבה אפילו כמוליא משקה בטלה לה: שונין. הלכה למשה מסיני: שיעורו ככונם משקה. פחות של שיעורים המבטלים אותו מהיות כלי. כונם משקה הוא שיעור הראשון שהוא מבטלו מהיות כלי למי חטאת כדאמר במסכת שבת (דף נה:) חמש מדות בכלי חרס לוש [ניקב כמוליא משקה טהור מלטמא גסטרא ועדיין כלי הוא לקדש בו מי חטאת] ניקב ככונס משקה פסול לקדש בו מי חטאת ועדיין כלי הוא לכל שאר דברים ניקב כשורש קטן טהור להכשיר זרעים ועדיין כלי הוא לטומאה שהרי ראוי לקבל בו זיתים ניקב כמוליא זית טהור מטומאה שקבל עד שייחדנו לרמונים ניקב כמוליא רמון טהור מכלום נמנא כונם משקה הוא שיעור הראשון אבל כמוניא משקה לא בטיל: ולא אמרו מוליא משקה. בטיל אלא לענין גקטרא בלבד אע"פ שאינו מכנים לפי שאין אומרים הבא גסטרא לגסטרא כשניקבה כמוליא משקה שוב אין חס עליה ואינו משתמש בה שחין אומר הבא גסטרא אחרת ונניח תחת גסטרא זו לקבל משקה היולא אבל בכלי שלם שנקב כמוליא משקה לא בטיל מכלום לפי שהוא חם עליו ואינו שוברו ומשתמש בו ומביא גסטרא ומניח תחתיו לקבל משקה היולא: אם כנסה. אם נכנס משקה לתוכה:

בתוספתא דכלים ס"פ מחט וטבעת ושולי המחלין והרקעות הכלים אין ממלאים ואין מקדשין בהם שפאן ועשאן כלי מקדשין בהן כו׳ דברי ר"מ וחכ"א כלי שטהר שעה אחת אין לו טומאה עולמית שואין לומר דכשלריך תקון חו לא נחית ליה טומאה דהתנן במסכת כלים ופ״ה מ״ח) חתכו חוליות פחות מד׳ טפחים טהור מרחו בטיט מקבל טומאה משיסיקנו לאפות בו סופגנין אלמא מהני בה חיקון ולא מסתברא דאמיא כר״מ ולא כרבנן וו״ל דמה שאין לו טומאה לעולם היינו בשברים הפחומים משיעור המפורש בחולין (דף נה.) ומחמת גריעותם לא מהני מקון בהן אבל הך דמנור מיירי דע"י מקון הוא כבמחלה: 🗷 בנסה בידוע שהוא כבוגם משקה. והא דאמר בפרק כל הבשר (חולין דף קו.) אי בזיע דוולא ככונס משקה מילף לייפי ומטבילין בו הידים דהוו מחוברין לנהר לאו היינו ככונס משקה דהכא דהתם איירי כשהנקב כל כך גדול עד שהמים מקלחין והוי חבור ע"י נלוק לידים דאע"ג דלענין טבילה לא הוי חבור וכונס משקה דהכא שיורד טיף טיף כדאמר בסמוך מיהו אפשר דההוא כונס משקה הוי כדהכא דהתם נמי מיימי האי כונס משקה דהכא דאמר רבא כלי שניקב בכונס משקה אין נוטלין הימנו לידים משמע דשוין ואע"ג דלא הוי נלוק דבדבר מועט הוי חבור לענין טבילת ידים וגם רש"י לא הזכיר שם נלוק ואע"ג דבכולי שמעתין במתניתין ובברייתא לא קאמר כונס משקה אלא בכלי חרס ובסוף המלניע (שבת דף נה:) נמי קאמר ה' מדות בכלי חרס משמע דדווקא בכלי חרס הן כל אותם מדות ולא בכלי עץ מ"מ הא דרבא דאמר בפ' כל הבשר כלי שנקב בכונס משקה אין נוטלין הימנו לידים יש להחמיר בכל הכלים שניקבו ככונס משקה שלא ליטול מהם כיון שלא הזכיר שם כלי חרס אלא קאמר כלי סתם:

(מסחמה כרבנן. דהא מפני שאמרו (כונוף) בעשות מלרים דדיךוי: בותני ויש. נקב קטן שמוליא ואינו מכנים. לפורן אבר הוא ומטמא:

בערוך ערך גסטר א'], () [כלים פ"ב מ"ב], מ) [ע' בתוס' פ' אלו טריפות דשם מסודרים דבריהם יפה], הגהות הב"ח כתובות פח ע"ב ד"ה לאפוקי:

מוסף רש"י

המטמא מדרס מטמא טמא מת. והול הדין לכל הטומאות, כגון נוגע בשרך ובנבילה, והאי דנקט טמא מת, משום דבאב הטומאה מיירי, והכי קאמר כל הנעשה אב הטומאה על ידי מדרם נעשה אב הטומאה כשהוא טמא מת, דאין לך מיטמא מדרס אלא המיוחד לשכיבה, וכיון דשוי לתשמיש כלי הוא וכל שהוא כלי למדרם מיטמא בכל טומאה ואפילו תיטננו כלני עץ, דילפינן הוא פשוטי כלי עץ, דילפינן ליה בק"ו במסכת שבת (פד.) מפץ במת מנין ודין הוא כו' (סוכה כ.). ויש שמטמא טמא מת ואינו מטמא מדרם. והיינו מה שהוא כלי אבל אינו מיוחד לשכיבה, סבל הינו מיוחד נשכיבה, דמטמא בכל טומאות חוץ מטומאת מדרס, שאם שכב עליו הזב ולא נגע בו טהור, דלגבי מדרס מיוחד לכך בעינן, כדאמרינן (שבת נט.) ינא שאומרים לו עמוד ונעשה ימ משתיכה נו עמוד ועסם מלסכתנו מוכה שם, שונין התלסכתנו מוכה שם, שונין התלסכת שבת בדי, כלי חרס. דשיעור הרלשון האמור בו לבעל שיעורו במקלת משוס כלי, שיעורו בכונס משקה. הוא דמבעל ליה מיהא מתורת מי מטאם. דלא אמרה מדינים (שם). ולא אמרו מוציא משקה. נקב מוליא משקה משקה. מקב מומים מנקם משוב לכלוס, אלא לענין גיסטרא בלבד. דהמס ודמי מי נקבה הכי כמומים משקה משדם שדי ליה (שם). שאין . אומרים הבא גסטרא. חרת לנחטרא, זו להנית מניחין גיסטרא תחתיו (שם).

(א) גם' רבי שמעון ואלאחר הפרק: (ב) רש"י ד"ה הפרק: (ב) רש"י ד"ה ואיבעית אימא ר"ש ואלאחר הפרק: (ג) תום' ד"ה ואיבעית וכו' אין זו ראייה מו הש"ם שהש"ם מיישב וכו' ועוד דלרבא

גליון הש"ם

תום' ד"ה ואיבעית וכו' ומתוך כך פסק גמי. וכעין זה כתבו תוס' בשם ר"ת